

KURJER RADOMSKI

WYDAWNICTWO INFORMACYJNE

WYCHODZI 3 RAZY W TYGODNIU: WE WTORKI, CZWARTKI I NIEDZIELE.

Walka samolotu z okrętem wojennym.

Niemiecka flota wojenna tym razem nie jest odosobniona w walce z angielską potęgą morską. Przy jej boku walczy lotnictwo, które jak to wynika z komunikatów naczelnego dowództwa sił zbrojnych zadało angielskiej flocie dotkliwe straty. Po raz pierwszy występuje ta nowa broń we wojnie na morzu pomiędzy dwoma mocarstwami morskimi.

Podczas wielkiej wojny nie mogło jeszcze lotnictwo w znaczący sposób współdziałać we walkach na morzu. Jego zasadniczym zadaniem była służba wywiadowcza i walka z łodziami podwodnymi. Lecz ograniczone możliwości operacyjne zależnych od baz lądowych samolotów, doprowadziły prędko do wprowadzenia awiomatek, czyli okrętów transportowych dla hydroplanów, które mogłyby towarzyszyć flocie i umożliwiały samolotom start i lądowanie na pełnym morzu. W ten sposób użyto lotnictwo w niemieckiej służbie ochronnej na morzu północnym i bałtyckim, dalej w roku 1917 podczas wyprawy przeciw wyspom bałtyckim, a Anglicy w roku 1916 podczas działań pod Skagerakiem. W roku 1918 zbudowała Anglia pierwszy lotniskowiec, t. j. okręt z pokładem na którym mogły lądować samoloty, przez co stworzyła zupełnie nowy typ okrętu, który został przejęty przez wszystkie większe floty wojenne i umożliwił daleko idące zastosowanie samolotu w walkach morskich. Lotniskowiec pomieścić może maksymalnie 70 samolotów.

Po wojnie światowej przeszło lotnictwo wielką fazę rozwoju. Daleki zasięg, pewność lotu i różnorodność możliwości bojowych zrobiły ze samolotu nieodzowną broń w walce na morzu. Angielski admirał lord Jellicoe powiedział w roku 1920: „flota bez samolotów jest ślepa”, i dalej „nie można sobie wyobrazić w przyszłości floty bez lotnictwa”. Słowa jego sprawdziły się.

Zagadnienie jak dalece należy wcielić organizacyjnie lotnictwo do floty, celem przeprowadzenia wspólnych działań wojennych na morzu, rozwiązały poszczególne mocarstwa morskie na różny sposób. Jednomyślność panuje tylko co do tego, że w wojnie na morzu marynarka wojenna i lotnictwo muszą ściśle ze sobą współpracować, przyczem zadaniem lotnictwa jest:

1. Współdziałanie z lekkimi jednostkami marynarki przy zabezpieczeniu i ochronie strefy nadbrzeżnej i przedpola nadbrzeżnego. Do tego służą eskadry nadbrzeżne, których zadaniem jest również walka z okrętami wojennymi znajdującymi się w ich zasięgu działania, jak też obrona przeciw nalotom nieprzyjacielskim.

2. Wywiad i straż na wielkich obszarach morskich (daleki wywiad). Na morzach zamkniętych, jak na przykład bałtyckim, północnym i śródziemnym, wywiady te mogą być przeprowadzone przez lotnictwo przybrzeżne. W tych wypadkach samoloty będą mogły dotrzeć aż do nieprzyjacielskiego wybrzeża. By zadanie to przeprowadzić na pełnym morzu muszą być

użyte wodowce na awiomatkach, albo też samoloty na lotniskowcach. Daleki wywiad służy do zbierania wiadomości przy przygotowywaniu operacji zakrojonych na większą skalę podczas gdy wywiad bliski ma na morzu zadanie zoczyć nieprzyjaciela na czas przed oczekiwaniem starciem i donieść o nim. Bliski wywiad na morzu przeprowadzają więc przeważnie samoloty, które znajdują się na pokładzie krążowników i większych okrętów wojennych skąd za pomocą katapulty mogą każdej chwili startować.

3. Lecz oprócz zadań wywiadowczych spełnia dzisiaj samolot w wojnie morskiej zadania zaczepne i stał się temsamem nieodzowną bronią zaczepną. Uzbrojenie jego składa się z kulmiotów, bomb lub torped. Wprawdzie i najcięższe bomby nie będą w stanie zniszczyć nowoczesnego pancernika chronionego przez silny pancierz boczny i kilka jeden nad drugim położonych pokładów pancernych, jednak dobrze umiejscowiona bomba może okręt taki na długo unieszkodliwić.

Odnosi się to jeszcze w większym rozmiarze do krążowników i mniejszych jednostek, które mogą być przez ciężkie bomby kompletnie zniszczone, lecz dzięki temu, że stanowią one mniejszy cel, są trudniejsze do trafienia. Najbardziej wrażliwe na ataki powietrzne są lotniskowce, ponieważ w ukrytych pod pokładem do lądowania pomieszczeniach dla samolotów łatwo jest bardzo wzniecić pożar i doprowadzić do eksplozji nagromadzonych tam środków wybuchowych. Samoloty z torpedami używano już podczas wojny światowej, lecz bez większych rezultatów. Od tego czasu stał się samolot wcale zdatnym narzędziem do wyrzucania torped, jednakowoż wyrzucenie torpedy w powietrzu jest zawsze jeszcze bardzo trudnym manewrem.

4. Obrona własnej floty handlowej, jak też ataki na nieprzyjacielski handel morski, stawiają lotnictwo przed zupełnie nowymi zadaniami w wojnie morskiej. Najczęściej będzie ono w tych wypadkach działało w planowej współpracy z flotą wojenną, lecz w niektórych wypadkach i samodzielnie. Samolot może kontrolować drogi morskie żeglugi handlowej w nadbrzeżnym przedpola, zmusić do pozostawania pod wodą nieprzyjacielskie łodzie podwodne, kontrolować podejrzane okręty, a w danym wypadku ostrzegać własne.

Z powodu swego niewielkiego zasięgu nie nadaje się samolot do eskortowania okrętów handlowych na dalekich rejsach, i tylko przydział lotniskowca może w tym wypadku zapewnić stałą eskortę w powietrzu. Dość znaczna liczba okrętów tej klasy w Anglii—oprócz 6-ciu, które pełniły służbę na początku wojny, 5 w budowie z terminem wykończenia na rok 1940—pozwała przypuszczać, że przy eskortowaniu większych angielskich transportów, okręty takie użyte zostaną.

Walkę z nieprzyjacielskim handlem morskim będzie jednakowoż musiał samolot przeważnie przeprowadzać w ścisłej

łącności z marynarką wojenną, a tylko w poszczególnych wypadkach będzie mógł samodzielnie zatrzymywać okręty i doprowadzać je okrętem wojennym, celem przeprowadzenia rewizji. Silne uzbrojenie wszystkich nieprzyjacielskich okrętów handlowych zmusza samolot do zachowania pewnych środków ostrożności w walce z nimi. Z drugiej strony użycie broni przez okręt handlowy, upoważnia samolot do użycia własnej broni, tembardziej, że okręty handlowe, będące pod ochroną okrętów wojennych, są według artykułu 32 niemieckiego prawa o zdobyczu na morzu z 28. sierpnia 1939. narażone na wszelkie niebezpieczeństwa wojenne, więc również i na ataki z powietrza. Podczas wojny hiszpańskiej samoloty prowadziły skutecznie wojnę handlową.

Ponadto wydajnie pomagały w tej wojnie przez naloty na ważne porty handlowe, gdzie nie tylko, że zatapiały tonaż, ale również niszczyły urządzenia portowe, przez co utrudniały, a nawet i uniemożliwiały za—i wyladunek.

Ponieważ przeciwko każdej nowej broni wynaleziona zostaje niebawem skuteczna obrona, więc i samolot ma dzisiaj

przeciwko sobie silną artylerię przeciwlotniczą na okrętach i szybkie pościgowce. Najnowsze angielskie okręty wojenne uzbrojone są między innymi w szesnaście 13-centymetrowych i trzydzieści dwa 4-centymetrowe działa przeciwlotnicze.

Oprócz tego przerobiła Anglia kilka starszych krążowników na okręty obrony przeciwlotniczej i uzbroiła je tylko w działa przeciwlotnicze. Okręty te mają za zadanie bronić eskadry wojenne i eskorty okrętów handlowych podczas pływania przeciw nalotom nieprzyjacielskim. Oznacza to, że Anglia przypisuje wielkie znaczenie artylerii w obronie przeciwlotniczej.

Lotnictwo jest dzisiaj pełnowartościową bronią w wojnie morskiej, uzupełnia ono i powiększa siłę uderzenia marynarki wojennej. Marynarka wojenna pozostanie jednak zawsze główną bronią w wojnie morskiej, lecz walka na morzu wymaga ścisłej i pełnej zrozumienia współpracy broni pływającej i podwodnej z bronią powietrzną. Niemieckie sukcesy na morzu północnym są najlepszym przykładem rezultatów osiągniętych przez koleżeńską współpracę tych broni.

Angielskie troski dnia codziennego.

Całe bloki domów do wynajęcia.

Londyński przedstawiciel belgradzkiego „Vreme” donosi o swych spostrzeżeniach w stolicy angielskiej, według których całe bloki domów w okolicy Heyde Parku i w dzielnicy Kensington oznaczone są tablicami „do sprzedania” albo „tanio do wynajęcia”. Bogaci ludzie, którzy tam mieszkali nie mogli wytrzymać nałożonych na nich podatków i danin i dlatego zmuszeni byli pozamykać swoje domy i zamieszkać w hotelach.

Jak donosi przedstawiciel „Vreme” obowiązki społeczne, związane z ich stanowiskiem stały się dla nich nie do zniesienia. Nie mogli oni też utrzymać licznej służby dla której nie mają dzisiaj dostatecznego zatrudnienia ani samochodów, dla których nie ma benzyny.

Jak „Daily Express” donosi panuje pomiędzy członkami związków konsumpcyjnych niepokój z powodu dotychczas nieuregulowanej ostatecznie racjonalizacji rozdziału masła przez rząd.

Jak pismo donosi ze Stockportu odbyło się tam posiedzenie członków związku konsumpcyjnego podczas którego wypowiedziano liczne skargi, że związek w ostatnich tygodniach przydzielić mógł zaledwie po 57 gram. masła na jednego mieszkańca. Jako powód podano tylko, że masło importuje się z krajów bałtyckich wobec których Niemcy stosują ostrą blokadę. Niezadowolenie było tak wielkie, że wielu członków zagroziło wystąpieniem ze związku.

Wśród drobnych kupców panuje nadal niezadowolenie z powodu zbyt wczesnej godziny policyjnej. W Birmingham zebrał się delegaci reprezentujący 650 tysięcy drobnych kupców by zaprotestować przeciwko temu zarządzeniu. Oświadczyli oni, że nie spoczną prędzej póki nie zostanie przywrócona obowiązująca przed wojną godzina dla zamykania sklepów.

Skargi angielskie na stabilizację rynku niemieckiego.

Londyn denerwują handlowe sukcesy niemieckie w południowej Europie.

Amsterdam, 14 listopada.

Angielskie pismo gospodarcze „Economist”, omawiając w dłuższym artykule stosunki handlowe krajów południowo-wschodnio-europejskich, nie może pominąć milczeniem sukcesów niemieckich w dziedzinie handlu z temi krajami. Gazeta zaznacza, iż Niemcy bezsprzecznie mają przewagę pod tym względem nad innymi państwami. Zawdzięczają one to 3-m okolicznościom. Po pierwsze wzmoczeniu się w ubiegłych latach niemieckich interesów handlowych z południowym wschodem Europy; po drugie — o wiele ulepszonym warunkom transportu, a po trzecie, chociaż wydaje się to dziwne, — niemieckiej technice walutowej, która sprawiła, że w interesach clearingowych marka została stabilizowana, gdy funt sterling i frank franc. spadły o jakieś 15%.

Niemcy uzyskały także pewien wpływ na sprawy bankowe.

Nadto nawiązały kontakt osobisty przez wysłanie do tych krajów wiele handlowców, inżynierów i mechaników. Tak zaciśnione stosunki, wyznaje „Economist”, sprzyja dla utrzymania kontaktu i w czasach wojny. Co się tyczy możliwości komunikacyjnych z południowo-wschodnią Europą, to cały swój handel mogą Niemcy rozwinąć dzięki komunikacji kolejowej lądem, z pominięciem łodzi podwodnych i blokady, tem bardziej że we właściwym czasie postara się o potrzebną ilość wagonów towarowych. Nie należy także zapominać o Dunaju, jako o linii komunikacyjnej. Komunikacja Dunajem została przyspieszona przez zastosowanie wyjątkowo szybkich motorówek.

Zupełnie inaczej kształtuje się handel mocarstw zachodnich z południowo-wschodnimi państwami, przyczem znaczenie specjalne ma spadek handlu z Anglią, a także z Grecją i Jugosławią. Na wschną decyzję angielskiego. Jugosławia zdobyła się na niezależność od funta an-

Planowa rozbudowa siły zbrojnej w Italii.

Wiadomość telefoniczna podana przez korespondenta „Völkischer Beobachter“

Powiększenie korpusu podoficerskiego armii włoskiej o 5000 wysłużonych podoficerów i 15000 specjalistów ochotników określa się we Włoszech jako istotne wzmocnienie siły zaczepnej włoskich sił zbrojnych. Zarządzenie to zaliczyć można do tych pociągnięć Mussoliniego, za pomocą których od początku wojny armia włoska została dostosowana do potrzeb obecnej chwili politycznej.

W związku z tym stwierdza „Trybuna“, że w nowoczesnej wojnie małe wyspecjalizowane jednostki odgrywają o wiele większą rolę, aniżeli w wojnach poprzednich, w których zwycięstwo zależało przedewszystkiem od przewagi liczebnej i natar-

cia przeprowadzonego bezpośrednio przez wielkie masy wojsk. Okaże się prawdopodobnie w przyszłości, że również siły niemieckie, które zniszczyły 2 milionową armię polską w przeciągu niespełna miesiąca były o wiele mniej liczne ale o wiele lepiej uzbrojone, niż ich przeciwnik.

W nowoczesnej wojnie przedstawia więc liczba tylko wtenczas gwarancję zwycięstwa, o ile idzie ręką w rękę z organioznym zastosowaniem środków technicznych. Z tego stwierdzenia można wywnioskować, że Italia posługuje się w znacznej mierze dla swoich przygotowań wojennych doświadczeniami niemieckimi.

Wznowienie działalności P. Z. U. W.

Amtliche Bekanntmachung.

Laut dem Schreiben des Chefs der Zivilverwaltung vom 10 Oktober 1939 nimmt die Allgemeine Anstalt für gegenseitige Versicherungen ihre Tätigkeit wieder auf. Die Amtstelle des Kreisinspektors der Allgemeinen Anstalt für gegenseitige Versicherungen in Radom, ul. Pierackiego 16 wird infolgedessen die Versicherungsangelegenheiten in der bisherigen Weise und Umfange erledigen.

Alle Hausbesitzer der Stadt und des Landkreises Radom somit aufgefordert, die laut der Veranlagung für das Jahr 1939 laufende sowie auch die rückständige Versicherungs-

Obwieszczenie urzędowe.

Zarządzeniem Przewodniczącego Administracji Cywilnej (Chef der Zivilverwaltung) z dnia 10 października 1939 r. została wznowiona działalność Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych. W związku z tym Biuro Inspektoratu Powiatowego P. Z. U. W. w Radomiu przy ul. Pierackiego Nr. 16, załatwiać będzie wszelkie czynności ubezpieczeniowe w dotychczasowym trybie i zakresie działalności.

Wzywa się niniejszym wszystkich właścicieli nieruchomości, by bezwzględnie, a najdalej do 31 grudnia 1939 roku, wpłacili składki ogniowe za bieżący rok oraz zaległe z lat ubiegłych

ALEKSANDER DUMAS
(Ojciec)

13

Kobieta o aksamitnym naszyjniku

Powieść
Rozdział V. — Przysięga.
(Dalszy ciąg).

Hoffman bliski był rzucenia się na kolana przed tą filozofią artysty. Pochylił się nad ręką starca, który przyciągnął go do siebie i przycisnął do serca.

— No! No! — rzekł — rzecz skończona. Odbądź podróż, skoro porywa cię wściekłość usłyszenia tej straszliwej muzyki pana Méchula i pana Daleyraca, to choroba młodości, która uleczy się prędko. Jestem spokojny, odbądź tę podróż, mój przyjacielu, i wracaj tu, gdzie zastaniesz Mozarta, Beethovena, Cimarozę, Pergolesa, Paesiella, Porporę, a nadto mistrza Bogumiła i jego córkę, to jest ojca i małżonkę. Jedź, moje dziecko, jedź.

I mistrz Bogumił znowu ucałował Hoffmana, który, widząc zbliżającą się noc, uważał, że niema czasu do stracenia, i udał się do domu, aby zrobić przygotowania do drogi.

Nazajutrz od samego rana Hoffman stał przy oknie. W miarę, jak nadchodziła chwila rozstania z Antonją, rozłączenie zdawało mu się coraz bardziej niepodobne. Cały ten zachwycający okres jego życia, który upłynął, te siedem miesięcy, które przeszły, jak jeden dzień, żywo stały mu w pamięci, raz jako obszerny widnokrąg, obejmowany jednym rzutem oka, to znowu jako szereg dni radosnych — wspomnienia te przeciągały jedne za drugimi, uśmiechając się, strojne kwiatami: te rozkoszne śpiewy Antonji, ta droga życia, usypana słodkimi melodjami — wszystko to było ponętą tak silną, że walczył prawie z czemś nieznanym, ażeby się jej oprzeć.

O 10-ej Antonia ukazała się na rogu ulicy, na której przed siedmioma miesiącami Hoffman widział ją po raz pierwszy. Poczciwa Lisbetha szła za nią, jak zwykle, i obie wstąpiły na schody kościoła. Na ostatnim stopniu Antonia się obejrzała, spostrzegła Hoffmana, skinęła nań ręką i weszła.

Hoffman wybiegł z domu i popędził do kościoła, gdzie zastał Antonię klęczącą i zatopioną w modlitwie.

Hoffman był protestantem, i te śpiewy w języku obcym zawsze wydawały mu się śmieszne; ale usłyszawszy Antonję, nucącą ten śpiew kościelny tak miły i szeroki zarazem, żałował, że nie umie słów, by połączyć swój głos z głosem Antonii, jeszcze słodszy, niż zwykle wskutek głębokiej melancholji, jakiej doznawała dziewczica.

Podczas całego świętego obrzędu śpiewała takim głosem, jakim tam wysoko śpiewać muszą anieli; potem, kiedy dzwonek, służącego do mszy św. oznajmił poświęcenie hostji w chwilkę, gdy wierni schylali głowy przed Ciałem i Krwią Przenajświętszą Zbawiciela, jedna Antonina podniosła głowę.

— Przysięgaj — rzekła do Hoffmana.

— Przysięgam — mówił tenże głosem drżącym, — przysięgam zaniechać gry w karty.

— Czyż to jedyna przysięga, jaka masz mi uczynić Teodorze?

— O, nie. Przysięgam pozostać ci wiernym sercem i umysłem, ciałem i duszą.

— A na co zaprzysięgasz?

— Och! — zawołał Hoffman w uniesieniu — na to, co mi jest najdroższe, najświętsze, na życie twoje.

— Dziękuję — zawołała skolei Antonina — bo jak nie dotrzymasz przysięgi, ja umrę. Hoffman zdrzął, dreszcz przeszedł go po całym ciele, nie pozostał mu...

abgaben unverzüglich, spätestens aber bis zum 31. Dezember 1939 einzuzahlen, und zwar:

aus dem Stadtgebiet Radom in der Kasse der Amtsstelle des Kreisinspektors ul. Pierackiego 16 täglich während der Amtstunden vom 8 — 15;
aus dem Kreisgebiet, bei den zuständigen Bürgermeistern oder in der Kasse der Amtsstelle des Kreisinspektors in Radom, ul. Pierackiego 16.

Bei nicht pünktlicher Zahlung haben die Säumigen mit entsprechenden Zwangsmassnahmen zu rechnen.

Gleichzeitig sollen binnen 14 Tagen alle nicht durch den Krieg entstandenen Feuerschäden bei den zuständigen Bürgermeistern angemeldet werden mit genauer Angabe des Datums und der Ursache des Brandes.

Alle Zuwiderhandlungen gegen diese Anordnung werden bestraft.

Radom, den 18 November 1939

Für den Landkreis Radom:
Der Kreiskommissar
gez. *Weiß*
Landrat.

Für die Stadt Radom:
Der Oberbürgermeister
gez. *Schwitzgebel*
S. A. Gruppenführer.

na podstawie rejestrów poborowych 1939 r. i wykazów zaległości:

z miasta Radomia w kasie Inspektoratu Powiatowego P. Z. U. W. w Radomiu przy ul. Pierackiego Nr. 16, codziennie w godzinach urzędowych od 8 -ej do 15 -ej;

z terenu powiatu za pośrednictwem sołtysów w kasach gminnych lub bezpośrednio u wójtów względnie w kasie Inspektoratu Powiatowego w Radomiu,

Płatnicy zalegający z opłatą składki ogniowej narażają się na kary i przymusowe ściąganie należności.

Równocześnie zarządza się zgłoszenie w ciągu 14 dni od daty niniejszego wszystkich niewojennych szkód ogniowych w budynkach za pośrednictwem wójtów z podaniem dokładnej daty i przyczyny pożaru.

Wszelkie przekroczenia tego zarządzenia karane będą według wszystkich przysługujących środków prawnych.

m. Radom, dnia 18 listopada 1939 r.

Dla powiatu Radomskiego
Komisarz Powiatowy
(—) *Weiß*
Starosta

Dla miasta Radomia
Nadburmistrz
(—) *Schwitzgebel*
S. A. Gruppenführer.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE:

Wycofanie brytyjskich garnizonów z Chin północnych.

Oświadczenie brytyjskiego posła w Tokio.

Tokio, 13. listopada.

Minister spraw zewnętrznych Nomura odbył z posłem brytyjskim Craigie na jego wyraźne życzenie, rozmowę podczas której wręczył mu notę, zawierającą zarządzenia rządu angielskiego

o wycofaniu części brytyjskich garnizonów z południowych Chin.

Urzędowa japońska agencja „Domei” donosi, że niewiadomo jeszcze w jakich rozmiarach nastąpi wycofanie wojska. Do-

Kaplan zstępował ze stopni ołtarza, odnosząc procesjonalnie Najświętszy Sakrament. W chwili gdy przechodził obok nic h Antonia schwyciła za rękę Hoffmana.

— Zbawicielu Świata! — zawołała — słyszałeś jego przy sięgę. Hoffman chciał coś powiedzieć.

— Ani słowa więcej, ani słowa! — dodała. — Chcę ażeby te słowa, z jakich składała się twoja przysięga, jako ostatnie, które usłyszałam od ciebie, brzmiały wiecznie w mym uchu. Do widzenia mój drogi, do widzenia. I uchodząc, lekka jak cień, dziewczyna zostawiła medaljon w rękę narzeczonego Hoffman patrzył na oddalającą się, a gdy znikła, otworzył medaljon. Zawierał on portret Antonii świetniejący młodością i wdziękiem. We dwie godziny potem, Hoffman zasiadł w tym samym dylżansie, co Zacharjusz Werner, powtarzając:

— Bądź spokojną, Antonio, och! ja grać nie będę i wiernym ci pozostanę.

Rozdział VI. Rogatka paryska w 1793 roku.

Podróż młodzieńca była dość smutna w tej Francji tak upragnionej. Nie żeby zbliżając się do ogniska głównego, doświadczył tyle trudności, ile ich spotkał na granicy, nie, Rzeczpospolita francuska względniejsza była dla przybywających, niż dla odjeżdżających. Wszelako do kosztowania szczęścia tej szacownej formy rządu nie można było być przepuszczonym inaczej, jak tylko po dopełnieniu pewnych formalności średnio zajmujących. Był to czas, w którym francuzi umieli najmniej pisać ale w którym pisali najwięcej. Zdawało się więc wszystkim urzędnikom świeżej daty właściwym porzucić zajęcie domowe, lub plastyczne, by podpisywać paszporty, układać rysopisy, przykładać wizy, udzielać polecenia, robić słowem wszystko, co dotyczyło rzemiosła patrioty. Nigdy papierowanie takiego

nie doznawało powodzenia, jak wówczas. Ta endemiczna choroba administracji francuskiej, zaszczepiając się na teroryzmie, wydała najpiękniejsze okazy kaligrafii o jakich słyszano do dziś dnia, Hoffman otrzymał swą kartę podróżną nadzwyczaj szczupłą. Była to epoka szczupłości; dzienniki, książki, publikacje wszelkie, sprowadzały się do prostego in oktavo dla wszelkich rozmiarów. Karta podróżna, powiadamy, do samej Alzacji zwykle założona została podpisami urzędników iście podobnymi do tych sygnałów, jakie tworzy pijak zataczający się z jednej strony ulicy na drugą, od muru do muru.

Musiał więc Hoffman w Alzacji dołączać jedną kartkę do swego paszportu, drugą w Lotaryngji, gdzie zwłaszcza pisma przybrały rozmiary kolosalne. Tam gdzie patriotyzm był najgorętszy, pisarze byli najnaiwniejsi. Zdarzył się burmistrz, który użył dwóch stron rekto i werso, by udzielić Hoffmanowi autograf tej treści:

Aupheman, chune Allemans, ami de la libretè, se rendan à Pari ha piè.

Podpisano, Golier”.

Odnosnie do ortografji polskiej wypadłoby to mniej więcej tak:

(Aufman niemiec, przyjaczel wolnoszczy, udajonczy sze do Paryża piechty). Opatrzony w ten prawidłowy dokument, dotyczący jego pochodzenia, wieku, zasad, powołania i sposobów lokomocji, Hoffman zajął się już jedynie zszyciem razem tych świstków obywatelskich, a musimy dodać, że za przybyciem do Paryża posiadał już piękny tom, który jak mówił, każe oprawić w blachę, gdyby próbował nowej podróży, gdyż zmuszony zawsze te karty trzymać w rękę, mógłby je uszkodzić pod prostą tekturą.

(D. c. n.)

datkowo donoszą z Szanghaju: Komentując angielski rozkaz wycofania się wydany angielskim oddziałom stacjonowanym w północnych Chinach, przypomina się tutaj powszechnie „pryjacielskie wożwanie” rządu japońskiego skierowane do prowadzących wojnę państw, by wycofały z Chin swe wojska i okręty wojenne.

Decyzja angielska wywarła tu wielkie wrażenie i szorokie

koła komentują tą decyzję jako oznakę, że Anglia nie może dłużej utrzymać dotychczasowej swej pozycji w Chinach.

Spiker poselstwa japońskiego uzupełnia tę wiadomość twierdzeniem, że nie ma żadnego związku pomiędzy wycofaniem wojsk angielskich a izolacją koncesji w Tientsinie, że jednakowoż liczyć się trzeba ze stopniowym uregulowaniem zagadnień, które zmusiły Japonię do zarządzenia tej izolacji.

Niewspółmierny wzrost cen w stosunku do zarobków w Anglii.

Amsterdam, 14. listopada.

Mimo przedsięwziętych ze strony rządu kroków zapobiegawczych w Anglii trwa dalszy wyścig między cenami a zarobkami. Pę wiadomości „Daily Herald” w ostatnich czasach wskutek drożyzny 177.000 robotników z 3-ch gałęzi przemysłu, musiało otrzymać wyższe wynagrodzenie, a mianowicie: robotnicy przemysłu meblowego oraz przemysłu chemicznego.

Stosownie do „Financial Times” w bieżącym tygodniu

porozumieją się też właściciele zakładów górniczych, by omówić zagadnienie, jak należy się ustosunkować do stałego wzrostu kosztów produkcji.

„Times” w artykule wyjaśnia, iż wzrost kosztów utrzymania wywołał całą litanję żądań wyższości zarobków. Niema wątpliwości, iż cały przemysł zostanie ogarnięty tą falą podwyżek, wywołaną przez wzrost cen artykułów żywnościowych w pierwszym miesiącu wojny o 9%, oraz kosztów utrzymania o 6,5%.

Zaburzenia anty-brytyjskie w północno-zachodnich prowincjach Indji.

Rzym, 14. listopada.

Proklamacja Gandiego, aby do Anglii ustosunkować się z obojętnością i stosować opór bierny, znalazła oddźwięk w całym narodzie indyjskim.

Jak donosi gazeta „Tevere” z Simla, w północno-zachodnich prowincjach Indji wybuchły groźne zaburzenia. Miejscowi naczelnicy plemion podsycają ten ruch anty-angielską pro-

pagandą i kierują go na pożądaną dla siebie tory. Na granicy rozpoczęły się znów niepokoje. Władze angielskie zdradzają najwyższe zaniepokojenie i poleciły przeprowadzenie w większych centrach masowych aresztowań.

Na zebraniu w Bombaju zaarrestowano 100 stronników Gandiego. Wywołało to silny protest ze strony komitetu kongresu.

Podrożenie benzyny w Anglii.

Od ubiegłego wtorku na mocy zarządzenia urzędu benzynowego cena benzyny w całej Anglii podniesiona została o równie 1 i 1/2 penny na „gallonie” (4 Litry). W październiku cena ta już uległa zwwyżce o 2 penty na gallonie.

W związku z powyższem korespondent „Daily Telegraph”

zaznacza, jak ciężko dotknięte zostały wojennymi zarządzeniami gospodarczymi londyńskie garaże i stacje benzynowe. Niektóre z nich musiały się zamknąć.

Towarzystwo, rozporządzające 20-u z górą stacjami benzynowymi, w ciągu 14 dni musiało opróżnić swe cysterny.

Co raz więcej min pływających.

Kopenhaga, 14. listopada.

Szybko sprawdziło się przypuszczenie, iż wobec zmiany wiatrów z południowo-wschodnich na południowo-zachodnie należy się spodziewać pojawienia min pływających na wybrzeżu jutlandzkim. Stosownie do wiadomości z duńskiego ministerstwa wojny dostrzeżono miny pływające zarówno koło Hvide Sande, jak i Skagen. Pierwsze zdołano unieszkodliwić, co do drugich, nie udało się ich jeszcze zabezpieczyć.

Na zachodnim wybrzeżu wyspy Fenø morze wyrzuciło skrzynię z materiałem wybuchowym. Dużo paczek zawiera nitroglicerynę i bawełnę strzelniczą. Stosownie do radiowych doniesień policji z Esbjerg, nim zdołano zabezpieczyć ten niebez-

ny ładunek, dostały się te paczki w ręce dzieci oraz innych niepowołanych. Dopiero wydane zarządzenie, że znaleziony materiał wybuchowy należy niezwłocznie oddać, zwróciło uwagę ludności na niebezpieczeństwo.

Bilbao, 14. listopada.

Angielskie miny pływające pojawiają się na prawie wszystkich morzach europejskich i silnie zagrażają żegludze neutralnej. Obecnie dostrzeżono miny pływające na północnym wybrzeżu hiszpańskiem niedaleko Kap Tacones i w pobliżu Ferrol. Hiszpańskie władze morskie wysłały specjalne łodzie, które unieszkodliwią miny.

Parowiec litewski zatonął pod Rewlem.

Rewel, 14 listopada.

Duży litewski parowiec „Panever”, pojemn. 1607 ton, w drodze z ładunkiem soi z Leningradu do Memla, wpadł 13 b. m. podczas burzy pod Rewlem na mieliznę i został uszkodzony. Woda wdarła się przez lek do okrętu, który w ciągu 15 minut zatonął.

Pierwszy sternik, który w momencie katastrofy prowadził statek, wyskoczył za „bord” i utonął. Taki sam los spotkał radiotelegrafistę, który chciał jeszcze coś ze swego dobytku uratować.

Kapitan oraz pozostałych 15 ludzi załogi dotarli w łodzi ratunkowej do wyspy Nargen, gdzie zostali serdecznie przyjęci.

Litewsko-rosyjskie plany przesiedlenia.

Helsinki, 14. listopada.

Między Litwą a Rosją rozpoczęły się obecnie rokowania na temat przesiedlenia ludności w wielkim zakresie. Na obszarach polskich, zajętych przez Rosję mieszkało około 100.000 Litwi-

nów, którzy chcą powrócić do swej ojczyzny i którzy mają być osiedleni na Wileńszczyźnie. Natomiast zamieszkali na Litwie Białorusini będą przesiedleni do Rosji Sowieckiej.

Nowy gabinet w Kownie.

Kowno, 14. listopada.

Litewski minister finansów, Sutkus, podał się do dymisji. Należy się liczyć z ustąpieniem w najbliższym czasie całego gabinetu, ale dopiero po utworzeniu się nowego rządu. Pełnomocnik rządowy na obszar Wilna i kowieński nadburmistrz, Merksys, z polecenia prezydenta państwa prowadzi od ostatniej nie-

dzieli rokowania celem utworzenia nowego rządu koalicyjnego w zamiarze zastąpienia obecnego rządu generałów przez gabinet cywilny. Na mocy aktu łaski ze strony prezydenta państwa przywrócono byłemu litewskiemu premierowi, Waldemarasowi prawa obywatelskie.

Francuzi aresztowali 3-ch przywódców Alzackich.

Paryż, 14 listopada.

Według nadeszłych wiadomości wtrąceni zostali do więzienia przewodniczący alzackiej partii katolickiej, Toppi, strassburski ławnik miejski, Schall, oraz najbliższy jego współpra-

ccownik, Schlegel.

Aresztowania dokonano na podstawie bezpodstawnych zarzutów, że „spiskowali przeciw bezpieczeństwu państwa”.

Pierwszorzędne hotele i pensjonaty w Zakopanem i Krynicy — domami wypoczynkowymi dla rannych w polskiej wojnie żołnierzy niemieckich.

Jak donosi „Gazeta Warszawska” generalny gubernator, minister Rzeszy Dr. Frank przeznaczył specjalnym rozporządzeniem — pierwszorzędne pensjonaty i hotele w Zakopanem i Krynicy dla ciężko rannych w wojnie polskiej jak też dla rodzin po poległych w Polsce żołnierzach niemieckich i członków SS.

Opiekę i rozmieszczenie rannych i rodzin po poległych powierzono N. S. V. i N. S. K. O. V. Odnośne rozporządzenia wykonawcze zostaną niebawem przez pełnomocnika generalnego gubernatora w Berlinie wydane.

Bezpośrednia komunikacja Berlin—Warszawa.

Między Berlinem a Warszawą wznowiono bezpośrednią komunikację kolejową.

Pociąg pośpieszny D-53 opuszcza Berlin, dworzec na Friedrichstrasse, o godz. 7,50, biegnie linią prostą przez Poznań — Kutno i przybywa do Warszawy na dworzec główny

o godz. 20 08.

W przeciwnym kierunku pociąg wyrusza z W-wy, dworzec główny, o godz. 7,52 i przychodzi do Berlina, Friedrichstrasse o godz. 19,59. Pociąg ten ma w Kutnie połączenia z Łodzią.

Wiadomości ze świata.

Śmierć francuskiego generała dywizji.

Genewa, 14. listopada.

W jednym z paryskich szpitali zmarł francuski generał dywizji Reymond Pigeand, kawaler wielkiego Krzyża Legii Honorowej, jak też krzyży wojennych z lat 1914—18 i 1939.

Dziennik Jour, który donosi o jego śmierci, podkreśla wyraźnie, że generał „poległ za Francją”. Z tego wynika, że generał Pigeand zmarł w skutek rany otrzymanej na froncie.

Angielski okręt korsarski na morzu Śródziemnym.

Do portu w Stambule przybił angielski parowiec towarowy, cały zamalowany na czarno i posiadający niezamaskowaną armatę na „deku”. Nazwa okrętu i portu ojczystego zostały zamalowane.

Podniecenie w porcie Nowojorskim.

Zatonięcie okrętu z 2-ma bombowcami dla Anglii.

New York, 12 Listopad 1939.

Zatonął okręt, na pokładzie którego znajdowały się dwa amerykańskie bombowce typu Lockheed, nadane do Anglii celem dostarczenia ich brytyjskiemu „Royal Airforce” (lotnictwu). Statek przymocowany był przy molo na porcie Nowojorskim i oczekiwał na przybycie brytyjskiego parowca, który miał wziąć na pokład obydwaj samoloty. Niezwłocznie powierzone dedektywom przeprowadzenie dochodzeń. Ustalili oni, że podczas nieszczęśliwego wypadku nie było ani silnego wiatru, ani wysokiej fali.

Flota Stanów Zjednoczonych zakłada miny w punktach strategicznych oceanu Spokojnego i Atlantyku.

Flota U. S. A. jest obecnie zajęta zakładaniem min w strategicznych punktach Atlantyku i Oceanu Spokojnego. Kroki te mają na celu zapobiegnięcie każdej próbie lądowania.

Reklamacje — skargi.

Podania — polskie i niemieckie.

Żeromskiego 2 sklep Piotr Pułka.

3—1

JOZEF GOŁĘBIEWSKI z Gdyni

zawiadamia żonę swą Bronisławę, że przyjechał do Radomia i oczekuje wiadomości przez Redakcję „Kurjera Radomskiego”.

Do Warszawy

przyjmę zlecenie

Zgłoszenia — Żeromskiego 63 m. 2,

(Gabinet kosmetyczny).

1—1

Firma chrześcijańska.

Podania, prośby

do władz urzędowych, przepisowe, język niemiecki.

Pierackiego 29—3.

9—0

Poszukuje się pokoju

mieszkalnego z wszelkimi wygodami za zapłatą. Proszę się zgłaszać do Redakcji.

1—1

Firma chrześcijańska

Biurowisko Z. Balkowski

Pisania Prośb Radom, Piłsudskiego 1.

Prośby i podania do władz po niemiecku i po polsku.

5—3

Podania — Pisma

konwersacja — polskie i niemieckie.

Żeromskiego 2 — sklep Piotr Pułka.

4—3

OGŁOSZENIA DROBNE: za słowo 20 gr., OGŁOSZENIA HANDLOWE: cała strona 300 zł., pół str. 175 zł., 1/4 str. 100 zł., 1/8 str. 75 zł., 1/16 str. 50 zł., 1/32 str. 30 zł., 1/64 str. 20 zł., zaofiarowanie pracy 20 gr. za słowo. — Za treść ogłoszeń wydawnictwo nie odpowiada.

Redaktor: R. Moszczeński.

Przyjmują: Plac 3-go Maja Nr. 1 w K. K. O. od 10 — 13 prócz niedziel i świąt.

Administrator: B. Słupnicki.

Druk Cz. Oziomk, Radom, Żeromskiego 49.